

Laat m.e.r. de Omgevingswet maximaal ondersteunen

3 oktober 2016

De Commissie m.e.r. brengt de volgende punten graag onder uw aandacht.

1. Stimuleer gebruik van m.e.r. als hulpmiddel

Laat m.e.r. de Omgevingswet maximaal ondersteunen. In de toelichting op de amvb's wordt heel weinig aandacht besteedt aan de kansen die het instrument milieueffectrapportage (m.e.r.) biedt om de doelstellingen van de Omgevingswet te bereiken. M.e.r. is een integraal instrument dat effecten op natuur, landschap, klimaatverandering, gezondheid in onderlinge samenhang in beeld brengt naast de klassieke milieuthema's als geluidhinder en luchtverontreiniging. Het is zeer geschikt om (tijdelijke) afwijkingen van normen te onderbouwen. Met m.e.r. komen de kansen voor het verbeteren van de leefomgevingskwaliteit, zoals gezondheidswinst, goed in beeld zodat ze in de besluitvorming kunnen doorwerken. Stimuleer in de wetgeving het gebruik van m.e.r. om daarmee het realiseren van de doelen van de Omgevingswet - een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en goede omgevingskwaliteit - te borgen en een stap dichterbij te brengen (artikel 1.3 Ow).

2. Milieu = fysieke leefomgeving

Geef in het Omgevingsbesluit duidelijk aan dat de begrippen milieu en fysieke leefomgeving hetzelfde inhouden. De Omgevingswet (Ow) kent alleen een begripsbepaling voor (gevolgen voor) de fysieke leefomgeving (artikel 1.2, tweede en derde lid, Ow). De huidige begripsbepaling voor 'gevolgen voor het milieu' van artikel 1.1, tweede lid, Wm komt te vervallen. Maak in het Omgevingsbesluit duidelijk dat er geen verschil is tussen de begrippen milieu en fysieke leefomgeving. Want MER richt zich nu al op alle onderdelen van de fysieke leefomgeving, inclusief het benutten van kansen om de fysieke leefomgeving te verbeteren. Het gebruik van eenduidige begrippen helpt de praktijk.

3. Participatie in de voorfase ook over milieueffecten

Vroegtijdige inspraak bij de planvoorbereiding is van groot belang om kansrijke alternatieven goed in beeld te krijgen. M.e.r. ondersteunt participatie maar het Omgevingsbesluit maakt deze ondersteunende rol van m.e.r. niet expliciet. Om het m.e.r. onderzoek optimaal te laten aansluiten bij de planvoorbereiding pleit de Commissie er voor om in het Omgevingsbesluit te verduidelijken dat, net als in de huidige wetgeving, participatie bij plannen en projecten ook betrekking kan hebben op de onderzoeksvragen voor het MER.

4. Verbreed milieuonderzoek bij inzet projectprocedure

Het nieuwe instrument 'projectprocedure' wordt ingezet bij complexe en grote projecten met een publiek belang. Het bijbehorende projectbesluit werkt direct door in onderliggende besluiten. Dat vraagt om een zorgvuldige afweging van effecten op het milieu en van kansen om de leefomgevingskwaliteit te verbeteren.

Het Omgevingsbesluit kent daarvoor de uitgebreide projectprocedure. Het toepassingsbereik van deze uitgebreide projectprocedure is echter beperkt tot de besluiten waarop voorheen de uitgebreide Tracéwetprocedure van toepassing was. Dit brengt het risico met zich mee dat bij grote ingrijpende projecten met publieke belangen, er minder aandacht zal zijn voor milieuoverwegingen bij de locatiekeuze en het alternatievenonderzoek. Uitbreiden van het toepassingsbereik van de uitgebreide projectprocedure met ingrijpende projecten die niet onder de Tracéwet vallen maar in de huidige regeling plan-m.e.r-plichtig zijn, is gewenst. Denk hierbij aan projecten als de aanleg, wijziging of uitbreiding van havens, luchthavens, buisleidingen, hoogspanningsleidingen, stuwdammen en primaire waterkeringen.

5. **Scherp de monitoringverplichting in plannen en projecten aan**

In het Omgevingsbesluit is alleen voorgeschreven dat bij de vaststelling van het plan of besluit wordt aangegeven welke effecten gemonitord gaan worden. De Commissie pleit ervoor om daarbij ook aan te geven hoe kan worden bijgestuurd. Want monitoring is alleen zinvol als daarmee ongewenste effecten in de praktijk kunnen worden teruggedraaid of beperkt. Het MER helpt om te bepalen welke effecten van belang zijn om te monitoren en om aan te geven welke maatregelen ‘achter de hand’ ongewenste effecten kunnen wegnemen.

Dit heeft als bijkomend voordeel dat in de planvoorbereiding het onderzoek niet tot vele cijfers achter de komma hoeft plaats te vinden; de maatregelen achter de hand fungeren immers als vangnet.

6. **Voorkom verschralling van de m.e.r.-plicht:**

- U heeft de wet geamendeerd om de term ‘kleine wijzigingen’ bij de plan-m.e.r.-plicht verduidelijkt te krijgen. Dat is in het Omgevingsbesluit maar zeer beperkt gebeurd. Het geeft de praktijk meer houvast wanneer de term ‘kleine wijzigingen’ wordt gekoppeld aan de drempels zoals nu omschreven in de D-lijst bij het Besluit m.e.r. Dit voorkomt dat te snel geconcludeerd wordt dat er geen sprake is van risico op aanzienlijke gevolgen.
- Het delegatiebesluit is een nieuwe figuur in de Omgevingswet die in potentie ruim ingezet kan worden zonder zorgvuldige afweging van (milieu)effecten in m.e.r. Met een delegatiebesluit kunnen ontwikkelingen of activiteiten mogelijk gemaakt worden met aanzienlijke milieueffecten los van een omgevingsplan. Het Omgevingsbesluit maakt niet expliciet dat dan een plan-m.e.r.-plicht geldt. De Commissie pleit er voor om dat alsnog te doen.
- Waarborg in het Omgevingsbesluit dat de m.e.r.-(beoordelings)plicht bij vergunningen aan het eerste te nemen besluit wordt gekoppeld zodat voorafgaand aan de start van het project een zorgvuldige afweging plaatsvindt. Voorkom dat door met al verleende deelvergunningen als natuur- en ontgrondingvergunningen een zorgvuldige afweging zoals gebeurd in een MER mosterd na de maaltijd wordt.